

Seznam příloh

[Příloha 1 – Myšlenková mapa pro práci se zdroji](#)

[Příloha 2 – Struktura rozhovoru s učitelem](#)

[Příloha 3 – Struktura rozhovoru s vedením školy](#)

[Příloha 4 – Struktura rozhovoru se speciální pedagožkou a školní psycholožkou](#)

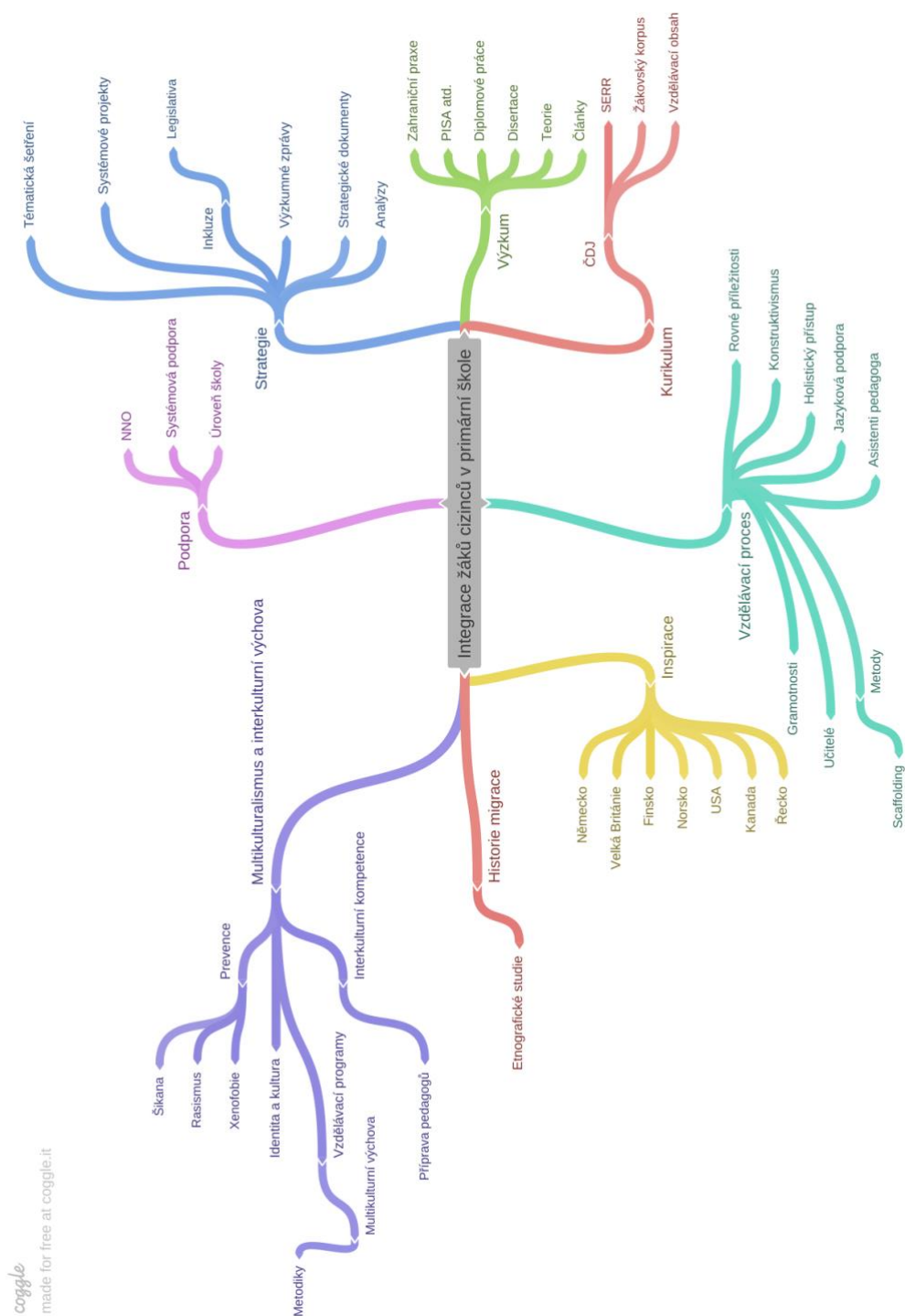
[Příloha 5 – Ukázka přepisu rozhovoru se zástupkyní vedení školy](#)

[Příloha 6 – Formulář pro informovaný souhlas](#)

[Příloha 7 - Formulář pro souhlas rodičů žáků](#)

[Příloha 8 – Ukázka vyplněného záznamového archu](#)

Příloha 1 – Myšlenková mapa pro práci se zdroji

Příloha 2 – Struktura rozhovoru s učitelem

Úvod

Poděkování respondentovi a představení výzkumníka

Obecné informace o výzkumu a jeho cílech

Informace o anonymizaci dat a ochraně respondentů

Historie

Jaké máte vzdělání?

Jak dlouho učíte?

Na jaké pozici nyní pracujete?

Stav

Co vnímáte jako odpovědnost ze své pozice?

Jak vypadá vaše třída?

Máte ve třídě žáky cizince? Odkud jsou a jak dlouho jsou v ČR?

Už jste někdy měl/a žáky cizince ve své třídě?

Zdroje

Kde hledáte odborné informace k problematice vzdělávání cizinců?

Orientujete se v zákonech či strategických dokumentech ve vztahu k této problematice?

Absolvovala jste nějaký vzdělávací kurz na toto téma? Jaký? Splnil vaše očekávání?

Spolupracujete s ostatními učiteli v rámci podpory žáků cizinců?

Spolupracujete s vedením školy? Jakou roli má vedení školy v procesu začleňování žáků cizinců?

Výuka

Spatřujete rozdíl ve výuce ve třídě, kde jsou přítomni žáci cizinci? Jaký?

Jakým způsobem ovlivňuje přítomnost žáka cizince vaši přípravu na výuku?

Spolupracujete s asistentem pedagoga?

Je na vaší škole zřízeno školní poradenské pracoviště? Pokud ano, s kým z něj spolupracujete?

Spolupracujete se školským poradenským zařízením? Jak?

Jaké materiály využíváte?

Podpora

Jak přistupujete k začleňování žáků cizinců vy?

Jak vypadá podpora žáků cizinců ve vaší třídě?

Má přítomnost žáků cizinců ve vaší třídě vliv na váš způsob výuky? Jaký?

Pracujete s ostatními žáky ve třídě jinak?

Vnímáte při práci ve třídě, kde jsou žáci cizinci, nějaké překážky či výzvy?

Jak probíhá komunikace mezi žáky ve třídě?

Zažila jste nějaké konfliktní situace mezi žáky cizinci a českými žáky? Jak jste to řešil/a?

Rodiče

Jaké jsou vaše zkušenosti při spolupráci s rodiči žáků cizinců?

Jakým způsobem komunikujete s rodiči žáků cizinců? Je jiný než u ostatních žáků?

Jak přistupujete k domácí přípravě žáků cizinců?

Osobnost

Co vy osobně považujete při začleňování žáků cizinců za úspěch?

Co byste potřeboval/a, abyste mohla úspěšně začlenit žáka cizince do vaší třídy?

Potýkáte se ve vaší škole s předsudky či stereotypy? Zažila jste to i na sobě? Jak jste postupovala?

Závěr

Co vás na vaší práci nejvíce baví?

Chcete něco dodat?

Příloha 3 – Struktura rozhovoru s vedením školy

Úvod

Poděkování respondentovi a představení výzkumníka

Obecné informace o výzkumu a jeho cílech

Informace o anonymizaci dat a ochraně respondentů

Historie

Jaké máte vzdělání?

Jak dlouho učíte?

Jak se vyvíjela vaše kariéra? Jakou pozici máte ve škole nyní?

Stav

Jak byste charakterizovala vaši školu?

Jací žáci chodí do vaší školy? Jaké mají potřeby? V čem jsou specifičtí?

Jak byste charakterizovala učitele na vaší škole? V čem jsou specifičtí?

Jak ovlivňuje skupina žáků skupinu učitelů na vaší škole?

Výuka

Vědí si učitelé vaší školy rady při práci s žáky cizinci?

Jakým způsobem vybíráte učitele při přijímacím řízení?

Máte na škole zpracované nějaké strategie pro začleňování žáků cizinců?

Jaké nástroje mají učitelé pro podporu žáků cizinců ve výuce?

Zdroje

Kde hledáte odborné informace k problematice vzdělávání cizinců?

Absolvovala jste vy sama nějaký kurz zaměřený na vzdělávání cizinců? Splnil vaše očekávání?

Je téma podpora a začleňování žáků cizinců zohledněno při plánování DVPP na vaší škole?

Podpora

Jakým způsobem podporujete žáky cizince na vaší škole?

Jakým způsobem komunikujete s rodiči žáků cizinců?

Zažila jste nějaké konfliktní situace mezi žáky cizinci a českými žáky? Jak jste to řešila?

Potýkáte se na vaší škole s předsudky a stereotypy? Jakým způsobem to řešíte? (Žáci, učitelé)

Organizace

Jaký postup máte na vaší škole při začleňování žáků cizinců?

Jak postupujete při zařazování žáka cizince do ročníku?

Realizujete podpůrná opatření u žáků cizinců? Jaká a jak?

Spolupráce

Spolupracujete s odborníky ve věci začleňování žáků cizinců? Jakými? (PPP, ŠPZ, neziskový sektor)

Využíváte v procesu začleňování žáků cizinců asistenty pedagoga?

Jak hodnotíte práci MŠMT a příspěvkových organizací v problematice integrace žáků cizinců?

Závěr

Co pro vás znamená rovný přístup ve vzdělávání?

Co považujete za nejdůležitější v procesu začleňování žáků cizinců?

Je pro vás přítomnost žáků cizinců výzvou? Spatřujete v tom nějaké výhody či přínosy?

Co vás na vaší práci nejvíce baví?

Chcete něco dodat?

Příloha 4 – Struktura rozhovoru se speciální pedagožkou a školní psychologkou

Úvod

Poděkování respondentovi a představení výzkumníka

Obecné informace o výzkumu a jeho cílech

Informace o anonymizaci dat a ochraně respondentů

Historie

Jaké máte vzdělání?

Jak dlouho pracujete ve školství?

Jak se vyvíjela vaše kariéra? Jakou pozici máte ve škole nyní?

Stav

Jak byste charakterizovala vaši školu?

Jací žáci chodí do vaší školy? Jaké mají potřeby? V čem jsou specifictí?

S jakými žáky pracujete vy?

Jak vypadá váš běžný pracovní den?

Jak byste charakterizovala učitele na vaší škole? V čem jsou specifictí?

Jak ovlivňuje skupina žáků skupinu učitelů na vaší škole?

Jak probíhá proces integrace žáků cizinců na vaší škole?

Zdroje

Kde hledáte odborné informace k problematice vzdělávání cizinců?

Absolvovala jste vy sama nějaký kurz zaměřený na vzdělávání cizinců? Splnil vaše očekávání?

Podpora

Jakým způsobem podporujete žáky cizince na vaší škole?

Jakým způsobem komunikujete s rodiči žáků cizinců?

Zažila jste nějaké konfliktní situace mezi žáky cizinci a českými žáky? Jak jste to řešila?

Potýkáte se na vaší škole s předsudky a stereotypy? Jakým způsobem to řešíte? (Žáci, učitelé)

Organizace

Jaký postup máte na vaší škole při začleňování žáků cizinců?

Realizujete podpůrná opatření u žáků cizinců? Jaká a jak?

Je něco, co by vaše škola potřebovala v procesu začleňování žáků cizinců?

Jak vaši práci ovlivňuje legislativa a její změny?

Spolupráce

Spolupracujete s odborníky ve věci začleňování žáků cizinců? Jakými? (PPP, ŠPZ, neziskový sektor)

Využíváte v procesu začleňování žáků cizinců asistenty pedagoga?

Jak spolupracujete s asistenty pedagoga? Jak probíhá jejich koordinace?

Jak hodnotíte práci MŠMT a příspěvkových organizací v problematice integrace žáků cizinců?

Závěr

Co pro vás znamená rovný přístup ve vzdělávání?

Co považujete za nejdůležitější v procesu začleňování žáků cizinců?

Je pro vás přítomnost žáků cizinců výzvou? Spatřujete v tom nějaké výhody či přínosy?

Co vás na vaší práci nejvíce baví?

Chcete něco dodat?

Příloha 5 – Ukázka přepisu rozhovoru se zástupkyní vedení školy

T¹: Mohu vás na začátek poprosit, zda byste krátce shrnula, jaké máte vzdělání?

R: *Dobře, tak já jsem absolvovala vysokou školu, to jste ještě asi ani nebyla na světě, studovala jsem v Plzni pedagogickou fakultu. Dneska je to Západočeská univerzita v Plzni. A moje obory, takže bylo to učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů – čeština, občanka, no a pak jsem si po revoluci ještě udělala tzv. rozšíření aprobace o francouzštinu. No a asi před deseti lety teda školský management, to už v Praze. Mám pak ještě různá další rozšiřující studia, třeba obor čeština jako cizí jazyk nebo mediální výchovu. Ted' si dokončuju speciální pedagogiku, a absolvovala jsem rigorózní řízení v oboru učitelství a pedagogické vědy.*

T: Jak dlouho učíte?

R: *Učím 32 let.*

T: Můžete popsat, jak se vyvíjela vaše kariéra? A taky jakou pozici máte ve škole nyní?

R: *Léta jsem pracovala jako řadová učitelka, pak jsem postupně přibírala různé funkce jako třeba předsedkyně předmětové komise, metodička prevence, výchovná poradkyně, no a ted' jsem asi pátým, nebo šestým, počkejte... jo... šestým už, tak šestým rokem jsem zástupkyně ředitelky tady u nás.*

T: Jak byste charakterizovala vaši školu?

R: *Jasně. Tak naše škola je v síti MŠMT, zřizovatel je městská část, máme klasicky 1. a 2. stupeň, školní družinu samozřejmě. Máme taky školní poradenské pracoviště, za což jsme opravdu rádi, že tady máme prostě při ruce odborníky. Řekla bych, že jsme taková nadstandardní státní škola s deklarovanou profilací po mnoho let.*

T: Dokázala byste popsat, jací žáci chodí do vaší školy? Jaké mají potřeby? V čem jsou specifičtí?

R: *Já bych si troufla říct, že naše škola byla proinkluzivní dávno před začátkem používání tohoto termínu inkluze. Věnujeme se a naši předchůdci se tu věnovali po dlouhá léta žákům*

---

¹ Vysvětlivky: **T** = tazatel; **R** = respondent

intaktním i velkému procentu žáků se SVP, a to SVP širokého spektra, od středního mentálního postižení po žáky s mimořádným nadáním, přes samozřejmě žáky s poruchami učení a taky chování a taky žáky s OMJ. U našich žáků, a vím to i od kolegů a známých z jiných škol, že to mají stejné, že mají ti žáci velmi často souběh více těch SVP.

T: Jak byste charakterizovala učitele na vaší škole? V čem jsou specifičtí?

R: *Víte, naše škola má, myslím, hodně dobrou pověst, takže my si tady, troufám si říct, můžeme alespoň trochu ty zaměstnance vybírat, což je jako obrovská výhoda. Já pocházím z menšího města a vzpomínám si, že na začátku prostě učil kde kdo. Takže my si sem kdekoho prostě nepustíme, vybíráme si, ale samozřejmě musí být z čeho. Z fakult k nám přichází v poslední době málo absolventů odhodlaných v tom školství setrvat. My jsme teda celkem běžný sbor, většinově ochotný pracovat nad republikovým standardem.*

T: Jak ovlivňují vaši žáci skupinu vašich učitelů na vaší škole?

R: *No tak my jsme tady všichni, teda skoro všichni, myslím, byli někdy v zahraničí, naše paní ředitelka i na tohle hodně dbá, aby se vyjíždělo i na stáže a ne jenom se žáky na ty výměny, ale i učitelé sami, máme na to různé projekty. Takže naše škola se snaží o takový ten klientský přístup k žákům i rodinám.*

T: Můžete to nějak vysvětlit?

R: *No jakože my jsme tady pro ně. Chceme, aby se tady cítili dobře a oni si pak snáze něco odnesou. S těmi rodiči taky komunikujeme jako s partnery, máme i učitele proškolené v komunikačních dovednostech, aby se prostě nedělo, že se ti rodiče budou cítit nepříjemně.*

T: Když se vás zeptám konkrétně na žáky cizince. Vědí si učitelé vaší školy rady při práci s žáky cizinci?

R: *Tak naši učitelé jsou zvyklí pracovat s cizinci, my jsme škola v centru, tady okolo logicky bydlí spousta rodin cizí národnosti. Máme tady v každé třídě minimálně jednoho cizince, ale někde i třeba pět. My už tu zkušenost s těmito žáky máme dlouho. Řekla bych, že jsme se na to už jako zařídili, že víme i co těm učitelům nabídnout, oni se nebojí přijít zeptat. Naše škola má skvělou speciální pedagožku, která vede tým asistentů, myslím asistenty pedagoga a ta speciální pedagožka je takový vlastně koordinátor, koordinuje i ten přístup učitelů. Ona má na sebe navázané i ty kontakty na další odborníky z té Mety a z poraden a zná se s těmi lidmi*

osobně. Takže ti učitelé nám tady zmateně nepobíhají, ale vědí, koho se mají ptát, za kým jít a to mi přijde vlastně strašně důležitý, protože ty informace má a ona už pak dokáže i delegovat ty dílčí věci.

T: Já se ještě vrátím k tomu, jakým způsobem tedy vybíráte učitele při přijímacím řízení?

R: *Kromě zaslané dokumentace, klasicky nějakého portfolia a motivačního dopisu je zásadní pohovor a ukázková hodina, případně někdy chceme i více hodin.*

T: A máte na škole zpracované nějaké strategie pro začleňování žáků cizinců?

R: *No, my asi hlavně vycházíme z dostupných metodik, spolupracujeme s organizacemi, jako je právě META a s pedagogickou fakultou, jsme fakulní škola. Myslím, že máme i takovou složku k tomu a něco ve školním vzdělávacím programu.*

T: A jaké konkrétní nástroje mají učitele pro podporu žáků cizinců ve výuce?

R: *Metodickou oporu v tom školním poradenském pracovišti, kompenzační pomůcky, to záleží, co si kdo z učitelů objedná, co mu vyhovuje, to je na nich, samozřejmě konzultace s kolegy, děláme i taková odborná setkání jednou za čas, kde si mohou sdílet zkušenosti, na ty cizince jsme to právě měli, je možný využití i tandemu s asistenty nebo se studenty, to záleží hlavně na učitelích, do toho je nemůžeme nutit, ale nabízíme možnosti, to jo.*

T: Kde hledáte odborné informace k problematice vzdělávání cizinců?

R: *Tam, kde to je pro nás dostupné. To znamená internet. Nejlepší je určitě portál Inkluzivní škola, to dělá právě ta META.*

T: Absolvovala jste vy sama nějaký kurz zaměřený na vzdělávání cizinců? Splnil vaše očekávání?

R: *Ano, nejlepší jsou podle mě kurzy od Mety. Sama jsem na několika byla. Předčily má očekávání. Hlavně v tom, že dneska většina těch kurzů vedou sice odborníci, ale mimo školství, nemají tu zkušenost z praxe, anebo jich mají málo. Tyhle kurzy byly skvělé v tom, že já jsem si tam našla hodně věcí i odborných, ale pak samozřejmě i hodně těch praktických a že vám nabídnou ty zdroje k tomu. Kolegyně třeba s těmi zdroji už tolik pak nepracují, ale odnáší si ty praktické tipy, jak to mohou dělat a v té hlavě to mají, že to je založeno i na nějakých teoriích, to mi přijde hodně dobré.*

T: Zohledňujete téma podpory a začleňování žáků cizinců při plánování DVPP na vaší škole?

R: *Jednoznačně tohle téma je upřednostňováno. My se pravidelně ptáme učitelů, co by potřebovali, co by je zajímalo. Tohle téma se tam objevuje pravidelně.*

T: Já bych se teď zaměřila na tu vaši práci s žáky cizinci. Jakým způsobem podporujete žáky cizince na vaší škole?

R: *Obecně bych řekla, že se jim snažíme usnadnit, co se dá. Od co největšího usnadnění od těch prvních kroků, to znamená tlumočení, máme tady rodiče s tlumočnickem, snažíme se jim předat přesné informace, chceme, aby se seznámili se školou, aby chápali, že jsou tady vítáni. Máme už řadu slovníčků, z internetu, ale i vlastní, podle toho, jaká třída to je, tak si pak třeba vytvářejí ty slovníčky sami se spolužáky a tak. Taková ta každodenní podpora, to znamená hlavně ta výuka češtiny, my si je teda vybíráme z hodin normální češtiny a oni odcházejí na češtinu pro cizince, protože učte se vyjmenovaná slova, když neumíte ani říct, že chcete na záchod, to logicky nedává smysl. Takže my tady máme kvalifikovanou učitelku, to je ale zase ta výhoda, že naše paní ředitelka tomu je nakloněna a že umí sehnat i ty zdroje, který opravdu jsou, ale je to papírování, že jo, to si dovedete asi představit, ale pak to má smysl pro ty děti. Dřív jsme měli odpolední kroužky, to už teďka nabízíme, vlastně spíš těm pokročilým a jako navíc něco, no. Ale nejvíc se nám osvědčilo, aby se učili hlavně dopoledne. No takže my si je vytáhneme z těch hodin, máme tak vymyšlený i rozvrh, aby to všechno šlo udělat a pak na takové ty výchovy a matematiku, to nebývá problém je začlenit, případně je uvolňujeme z jazyků, pokud mají třeba angličtinu jako mateřský jazyk, tak je uvolníme z jedné hodiny a mají místo toho češtinu. Děláme to každému na tělo, máme plány na to, aby to obstálo i případně před inspekcí a tak.*

T: Moc děkuju, teď bych se možná ještě zastavila u těch rodičů. Jakým způsobem komunikujete s rodiči žáků cizinců?

R: *V podstatě nejlepší je podle mě a našich zkušeností písemně. Samozřejmě komunikujeme i osobně, dle možností tlumočeně, případně třetím jazykem, angličtina nebo ruština, někdy je tlumočnickem teda i samo to dítě, ale to jsou spíš takové ty organizační věci.*

T: Zažila jste nějaké konfliktní situace mezi žáky cizinci a českými žáky? Jak jste to řešila?

R: *Pro naši školu je spíše typická tolerance, kamarádství... Vzpomínám na krásný případ, kdy vedle sebe v lavici seděly na vlastní přání dívka z praktikující židovské rodiny s dívkou z muslimské rodiny apod.*

T: Potýkáte se na vaší škole s předsudky a stereotypy? Jakým způsobem to řešíte?

R: *Samozřejmě. Když to nastane, zřídka ale třeba u nových kolegů, než zapadnou, pokud nezapadnou, většinou usoudí, že naše škola není prostředí pro ně. U dětí to řešíme spíš preventivně, v rámci multikulturní a etické výchovy to rozhodně je téma. Je třeba se o těch věcech bavit, když nastanou, tak hned, nenechat to být.*

T: Jak postupujete při zařazování žáka cizince do ročníku?

R: *Snažíme se začlenit žáka adekvátně věku, plus minus jeden školní ročník podle SVP, nadání apod. Samozřejmě u těch, co nám věkem spadají do devátého ročníku, tak zvažujeme zařazení o rok níž, aby získali čas před přijímačkami na střední školy. Zajímá nás, co mají ty děti za sebou, kam chodili v zemi svého původu a jaké měli výsledky, koníčky. Já pak samozřejmě pracuji i s učiteli, nabídneme jim samozřejmě podporu, ale neříkám, že se nám nestalo, že nám někdo odešel, protože prostě třeba nechtěl pracovat s asistentem, takové ty syndromy vyhoření a tak, to jsme tu samozřejmě měli.*

T: Realizujete podpůrná opatření u žáků cizinců? Jaká a jak?

R: *My máme celkem nadstandardní spolupráci s poradnou, takže je to hodně o domluvě s nimi, co nám pro ty děti napíší. V těch případech souběhu s jinými SVP to nebývá problém, ale ono se často ukazuje, že ti cizinci mají zdánlivě nějaká SVP, ale pak to třeba vyrovnají, pak se ukáže, že to byla vlastně hlavně ta neznalost jazyka. Takže když to shrnu, děláme intervence, většinou hodiny češtiny pro cizince, doučování, u těch starších třeba více času, práce v klidu mimo třídu, zadávání úkolů zjednodušenou písemnou formou, využívání adaptované četby. Samozřejmě každé to dítě má svůj plán a ten se u těch cizinců vyplatí evaluovat pravidelně a často. Takže třeba jednou za měsíc se paní učitelky sejdou se speciální pedagožkou a hodnotí ty pokroky těch dětí a mění různě ty další plány.*

T: Už jste to nakousla, ale ještě se zeptám, spolupracujete s odborníky ve věci začleňování žáků cizinců? S jakými?

R: *Jistě, tak vy to potřebujete mít, že jo, aby to zaznělo. Jasně, no, tak jak jsem říkala, z naší strany hlavně to ŠPP, kolegyně speciální pedagožka a školní psycholožka, pak tady máme tu kolegyni, co učí češtinu jako druhý jazyk, takže ta čeština pro cizince. Pak máme navázanou spolupráce a hlavně projektově spolupracujeme s Metou, pak na městské části je taky člověk, který tohle řeší, spíš jako ty granty a podobně, ale taky nám nabízejí jako podporu, to bych měla zmínit. No a pak samozřejmě se účastníme konferencí a různých odborných jednání, hlavně paní ředitelka, protože už jsme v podstatě považováni za školu, který to jakože umí dělat.*

T: Mluvila jste o asistentech pedagoga, můžete ještě doplnit, jak využíváte v procesu začleňování žáků cizinců asistenty pedagoga?

R: *Ano, pod vedením speciální pedagožky, jak jsem řekla, která současně učí češtinu pro cizince taky v rámci těch intervencí. Jinak ty asistenty i sdílíme, to znamená, máme je napsané na nějakého žáka, ale ten asistent je pak k ruce učiteli a je na nich, jak se domluví. Hodně si ty asistenty vzděláváme, protože to samozřejmě není dobře placené a my se snažíme teda hodně, abychom měli kvalitní asistenty a aby měli i nějaké odměny apod.*

T: Jak hodnotíte práci MŠMT a příspěvkových organizací v problematice integrace žáků cizinců?

R: *No tak to je otázka. Aktuálně jsme asi nejvíc zděšeni omezováním podpůrných opatření, víme z poraden, že mají v podstatě zákaz napsat nějakému dítěti asistenta atd. Ta legislativa se teď mění a některé věci jsou samozřejmě k lepšímu, pořád si myslím, že je hodně na nás, jak si to nastavíme, ale ty peníze tam prostě nejsou tolik, jak by se asi hodilo, to znamená poněkud ode zdi ke zdi, před dvěma lety jsme tu měli krabice s pomůckami a bylo to opravdu velkorysé, v tuhle chvíli se zase šetří. My jsme škola, která má celkem dobrou oporu ze strany zřizovatele, ale jak to řeší venkovské školy, to je asi jiná písnička.*

T: Co pro vás znamená rovný přístup ve vzdělávání?

R: *No... Asi takhle... Stojí-li dvě děti za plotem stadiónu, dejme menšímu stoličku, ať vidí obě co nejlépe... a rozumět fotbalu může klidně více to menší...*

T: Co považujete za nejdůležitější v procesu začleňování žáků cizinců?

R: *Nejdůležitější. No, asi trpělivost, toleranci, taky čas, obecně tak jako otevřené srdce, podanou ruku vlastně... A ochotu neustále se sebevzdělávat a hledat inspiraci...*

T: A je pro vás přítomnost žáků cizinců výzvou? Spatřujete v tom nějaké výhody či přínosy?

R: *Asi bych tady neseseděla, kdyby tomu tak nebylo... Já výhody, ale okolí často nechápe a lituje mě...*

T: Co vás na vaší práci nejvíce baví?

R: *Já jsem chtěla jako malá holka být herečkou, později režisérkou, hodně jsem psala... Ve své pozici jsem scénáristkou, režisérkou i herečkou současně a snažím se, aby to byl alespoň trochu koukatelný film...*

T: Chcete něco dodat?

R: *Možná využiju, že jste z fakulty. Tak taková prosba. Kéž by pedagogové na fakultách dávali studentům více praktických příkladů a větší porci motivace k učitelství.*

T: Moc vám děkuji za rozhovor a čas, který jste mi věnovala. A za důvěru.

Příloha 7 - Formulář pro souhlas rodičů žáků

Vážení rodiče,

jmenuji se Klára Horáčková a studuji doktorské studium na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. V rámci svého studia pracuji na disertační práci s názvem Integrace žáků cizinců v primární škole. V praktické části práce jsem si stanovila výzkumný cíl popsat proces začleňování žáků cizinců v české primární škole. Svůj výzkum realizuji na 1. stupni základní školy. Abych mohla svůj výzkum realizovat, bude nutné zúčastnit se několika hodin výuky ve třídách a pozorovat procesy přímo ve výuce a učinit i rozhovory se žáky. Veškerá získaná data budou anonymizována v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů č. 101/2000 Sb. a využita pouze pro výzkumné účely.

Máte-li jakékoli dotazy, neváhejte se na mě obrátit na telefonním čísle +420 606 567 907 nebo prostřednictvím emailu klara.horackova@pedf.cuni.cz.

Mgr. Klára Horáčková

Jméno žáka:

Třída:

Já, níže podepsaný SOUHLASÍM / NESOUHLASÍM, aby se mé dítě zúčastnilo výzkumu, který provádí studentka Klára Horáčková.

V Praze dne

Podpis zákonného zástupce

English version

Dear Parents,

My name is Klára Horáčková and I am studying for a Ph.D. at the Faculty of Education, Charles University. As part of my study practice I work on a dissertation entitled Integration of Foreign Pupils in Primary School. In the practical part of the work, I set a research goal to describe the process of integration of foreign pupils in the Czech primary school. I realize my research at the primary level of school. In order to carry out my research, I will have to take several hours of classroom instruction and observe the processes directly in the classroom and interview teachers and pupils. All obtained data will be anonymized in accordance with the Personal Data Protection Act No. 101/2000 Coll. and used only for research purposes. If you have any questions, do not hesitate to contact me at +420 606 567 907 or via e-mail klara.horackova@pedf.cuni.cz.

Klára Horáčková

Name of the Pupil:

Class:

I, the undersigned, AGREE / DISAGREE that my child participate in the research conducted by student Klára Horáčková.

In Prague, date:

Signature of legal representative

Příloha 8 – Ukázka vyplněného záznamového archu

Záznamový arch pro pozorování

Číslo: 2019/8

Datum	12.3.2019	Počet žáků	26	Téma hodiny	
Učitel	Učitel B	Předmět	Č	Cíl hodiny	Žák pojmenovává školní pomůcky a věci ve třídě v 1. pádě j. č. (podst.jm.) Žák rozděluje podstatná a přídavná jména (barvy) podle gramatického rodu, používá ukazovací zájmena (ten, ta, to, ty).
Třída	3V	Pořadí vyučovací hodiny	1. a 2., úterý	Žáci cizinci ve třídě	Dívka z Vietnamu bez znalosti ČJ

Informace od učitele	Cíl pozorování	Metody
<ul style="list-style-type: none"> - Žákyně nastoupila do 3. třídy s nulovou znalostí ČJ a její slovní zásoba je velmi omezená. - Pracuje s asistentkou pedagoga. - Rodiče česky nemluví vůbec. - Snaha zaměřit se na slovní zásobu, která bude srozumitelná žákovi cizinci (pomůcky). 	<ul style="list-style-type: none"> - Práce žáků cizince během výuky - Zapojení žáků do vzdělávacího procesu - Spolupráce a práce ve skupině - Využití asistenta pedagoga 	<ul style="list-style-type: none"> + Snaha o názornost: obrázky, videa, klíčové vizuály, předměty + informovaný AP + podpora rozvoje vyučovacího jazyka: předem formulované cíle + jednotnost pokynů: ukaž, namaluj, vyndej, uklid' aid. + skupinová práce – žáci třídí podstatná jména podle rodu + zapojení do kolektivu, potřeba dialogu a spolupráce pro řešení úkolu aid.

Průběh hodiny

Čas	Průběh (aktivity, úkoly...)	Poznámky
8:03	<ul style="list-style-type: none"> - Přivítání – žáci vstávají a zdraví učitele (U) - U zapisuje do elektronické třídnice - Otevírá si přípravu na interaktivní tabuli 	<p>Někteří si teprve připravují věci na lavici (učitel to komentuje a dívá se do počítače)</p>
8:10	<p>„Kdo mi řekne, co jsou to podstatná jména?“</p>	<p>Určuje, kdo mu odpoví. Hlásí se zhruba půlka třídy. Žáci působí unaveně, teprve se rozkoukávají.</p>
8:16	<p>Prezentuje rámeček s definicí a obrázky. „Tak, o tomhle jsme se bavili už minule, takže se dneska se podíváme na to, k čemu nám ta podstatná jména třeba jsou.“</p>	<p>ŽC si zapisuje něco do sešitu, nejspíš opisuje, co je na tabuli, nesoustředí se.</p>
8:21	<p>Osmisluhák – U rozdává nastříhané osmisluháky do dvojice.</p>	<p>ŽC sedí sama s asistentem pedagoga, je k ní přiřazen spolužák po výzvě U, tváří se trochu otráveně.</p>
8:25	<p>Žáci ve dvojicích řeší osmisluháky.</p>	
8:31	<p>Výsledky – „Tak, co vám vyšlo?“ „No, kdo mi to řekne? Nahlas! Pomůcky, takže o čem se budeme dnes bavit?“</p>	<p>Žáci jsou poněkud zmatení, někdo opakuje podstatná jména, někdo pomůcky.</p>
8:35	<p>Slovní zásoba – „Co vidíte na tabuli? Vezměte tu věc, co tam vidíte a odnesete ji dozadu na koberec.“</p>	<p>Žáci aktivně nosí předměty do zadní části třídy. Jsou v pohybu a užívají si to.</p>
8:45	<p>Koberec – zadání pracovního listu ve skupinách, role a úkoly, opakování zadání</p>	<p>Žáci sedí v kruhu, předměty, které si přinesli (penál, sešit, pití, pravítko...) budou potřebovat pro skupinovou práci.</p>
8:50	<p>„Já vám teď každému rozdám kartičku a na ní je obrázek – to je skupina, do které patříte a musíte se najít, pak z druhé strany máte na té kartičce napsáno a znázorněno, jakou máte funkci v té skupině, ano? Je to stejné jako minule.“ Dotazy.</p>	<p>Poměrně dlouhé zadání a příliš mnoho pokynů, ani čeští žáci úplně vše nepobírají. Žáci se ujistí, co mají dělat.</p>

9:00	Samostatná skupinová práce U obchází a kontroluje, zda žáci pochopili zadání, vyzívá asistenta pedagoga, aby obcházel s nim. U zve žáky zpátky do lavic. „Co bylo nejtěžší?“ „Co vám pomohlo?“ „Co byste ještě potřebovali?“ Kontrola – učitel promítá výsledky na tabuli a žáci si je opravují. Diskuse – co se nestihlo, co bylo nové, co bylo zajímavé. Ž mají diskutovat ve skupinách. U zve žáky opět na koberec, kde probíhá reflexe. Závěr – rozloučení, co bude příště.	Na koberci, u stolů, jak je to které skupině příjemné, skupina má 4 členy. Žáci mohou volně odcházet na WC a pít. V každé skupině má někdo na starosti čtení zadání, časomíru, zapisování a informace. ŽC má zadání, pomáhá mu spolužák. Ne všichni mají hotovo, zdá se. Je zjevné, že žáci jsou na podobnou práci zvyklí, již jsou „rozjetí“ a reagují skvěle. Otázky pro diskusní kruh? ŽC úplně nerozumí všem otázkám. Skupina napomáhá a vysvětluje. Jeden žák předvádí otazník a význam slova nevím. ŽC se rozprchávají na přestávku.
9:25		
9:32		
9:40		

Doporučení	<ul style="list-style-type: none"> - vytvořit slovníček, kam by si žákyně zapisovala nová slovíčka, - práce s portfoliem – sledování pokroku - častěji si ověřovat, zda žákyně rozuměla pokynům - aktivně žákyni začleňovat do skupinové práce – role ve skupině, pravidla - práce s patrony – zkušenosti? Baví to spolužáky? - vytvořit popisky ve třídě 	Sociální aspekty	<ul style="list-style-type: none"> - spolužáci jsou unavení z pomoci - pocit nespravedlnosti? - první hodina je náročná, navíc dvouhodinovka
-------------------	---	-------------------------	---

Otázky

- dvouhodinovka
- spolupráce s AP – příprava
- ověřování porozumění